

Αρχική σελίδα>Δικαστικές διαδικασίες>Αστικές υποθέσεις>Ποιας χώρας το δικαστήριο είναι αρμόδιο;
Ποιας χώρας το δικαστήριο είναι αρμόδιο;

Ελλάδα

1 Πρέπει να απευθυνθώ στα τακτικά πολιτικά δικαστήρια ή σε κάποιο ειδικό δικαστήριο (για παράδειγμα εργατοδικείο);

Η πλειοψηφία των πολιτικών (αστικών και εμπορικών) υποθέσεων στην Ελλάδα εκδικάζεται από τα τακτικά πολιτικά δικαστήρια. Κατ' εξαίρεση, με ειδικό νόμο έχουν δημιουργηθεί στις μεγάλες πόλεις, εντός των πλαισίων των πολιτικών δικαστηρίων, ειδικά τμήματα, τα οποία έχουν αποκλειστική αρμοδιότητα να δικάσουν συγκεκριμένες υποθέσεις, ανάλογα με τη φύση τους. Τα τμήματα αυτά είναι: Στην Αθήνα και στη Θεσσαλονίκη, αυτό που αφορά υποθέσεις σχετικά με το Κοινοτικό Σήμα, και στον Πειραιά, αυτό που αφορά υποθέσεις σχετικά με το Ναυτικό Δίκαιο.

2 Όταν έχουν αρμοδιότητα τα τακτικά πολιτικά δικαστήρια (δηλαδή αυτά τα δικαστήρια είναι αρμόδια για τις εν λόγω υποθέσεις), πώς μπορώ να βρω σε ποιο πρέπει να απευθυνθώ;

Στην πλειονότητα των περιπτώσεων η αρμοδιότητα των δικαστηρίων καθορίζεται από την αξία του αντικειμένου της διαφοράς. Για την εκτίμηση του αντικειμένου της διαφοράς λαμβάνεται υπόψη το αίτημα της αγωγής, χωρίς να συνυπολογίζονται οι παρεπόμενες αιτήσεις. Περισσότερες απαιτήσεις που επιδιώκονται με την ίδια αγωγή συνυπολογίζονται.

2.1 Υπάρχει διαφοροποίηση μεταξύ κατωτέρων και ανωτέρων τακτικών πολιτικών δικαστηρίων (για παράδειγμα τα πρωτοδικεία ως κατώτερα δικαστήρια και τα περιφερειακά δικαστήρια ως ανώτερα δικαστήρια) και αν ναι, ποιο δικαστήριο είναι αρμόδιο για την υπόθεσή μου;

Για την εκδίκαση των υποθέσεων που υπάγονται στα πολιτικά δικαστήρια είναι αρμόδια, σε πρώτο βαθμό, τα ειρηνοδικεία, τα μονομελή πρωτοδικεία και τα πολυμελή πρωτοδικεία.

Στην αρμοδιότητα των ειρηνοδικείων υπάγονται, κυρίως, όλες οι διαφορές που μπορούν να αποτιμηθούν σε χρήμα και που η αξία του αντικειμένου τους δεν υπερβαίνει το ποσό των είκοσι χιλιάδων ευρώ (20.000 €), β) όλες οι διαφορές, κύριες ή παρεπόμενες, από σύμβαση μίσθωσης, εφόσον, σε όλες τις περιπτώσεις αυτές, το συμφωνημένο μηνιαίο μίσθωμα δεν υπερβαίνει το ποσό των εξακοσίων ευρώ (600 €).

Στην αρμοδιότητα των ειρηνοδικείων υπάγονται, επίσης, ανεξάρτητα από την αξία του αντικειμένου της διαφοράς, οι περισσότερες διαφορές που προκύπτουν από την εκμετάλλευση αγρών, την πώληση ζώων, τη γειτνίαση ακινήτων, τις διαφορές από συμβάσεις με ξενοδόχους και μεταφορείς, τις απαιτήσεις σωματείων και συνεταιρισμών έναντι των μελών τους και αντιστρόφως, τις απαιτήσεις δικηγόρων για τις υπηρεσίες τους σε ειρηνοδικεία και πταισματοδικεία και τα δικαιώματα ή τις αποζημιώσεις ή τα έξοδα μαρτύρων, διερμηνέων, μεσεγγυούχων, φυλάκων που κατέθεσαν ενώπιον ή διορίστηκαν από οποιοδήποτε δικαστήριο.

Στην αρμοδιότητα των μονομελών πρωτοδικείων υπάγονται όλες οι διαφορές που μπορούν να αποτιμηθούν σε χρήματα και που η αξία του αντικειμένου τους είναι πάνω είναι πάνω από είκοσι χιλιάδες ευρώ (20.000 €), δεν υπερβαίνει, όμως, το ποσό των διακοσίων πενήντα χιλιάδων ευρώ (250.000 €).

Στην αρμοδιότητα των μονομελών πρωτοδικείων υπάγονται, ακόμη και αν η αξία του αντικειμένου της διαφοράς υπερβαίνει τις διακόσιες πενήντα χιλιάδες ευρώ (250.000 €): οι διαφορές από μίσθωση, από παροχή εξαρτημένης εργασίας, από παροχή εργασίας ή ειδών που κατασκεύασαν επαγγελματίες ή βιοτέχνες, οι διαφορές από συλλογική σύμβαση εργασίας, ανάμεσα σε οργανισμούς κοινωνικής ασφάλισης και στους ασφαλισμένους, οι διαφορές που αφορούν τις αμοιβές, τις αποζημιώσεις και τα έξοδα των δικηγόρων, εκτός των παραπάνω αναφερόμενων στα ειρηνοδικεία, των λειτουργιών σε νομικά, ιατρικά και παραϊατρικά επαγγέλματα, των μηχανικών, χημικών και μεσιτών, καθώς και των διορισθέντων από δικαστική αρχή, πραγματοποιωμένων, διαιτητών πραγματογνωμόνων, εκτιμητών, διαιτητών, εκτελεστών διαθηκών, διαχειριστών, εκκαθαριστών, οι διαφορές που αφορούν απαιτήσεις αποζημίωσης οποιασδήποτε μορφής για ζημιές από αυτοκίνητο, όπως και οι απαιτήσεις από σύμβαση ασφάλισης αυτοκινήτου, οι διαφορές από προσβολή της νομής ή κατοχής κινήτων ή ακινήτων.

Στην αρμοδιότητα των μονομελών πρωτοδικείων υπάγονται, πάντοτε και ανεξάρτητα από την αξία τους, οι διαφορές που αφορούν το διαζύγιο, την ακύρωση του γάμου, την αναγνώριση της ύπαρξης ή της ανυπαρξίας του γάμου, τις σχέσεις των συζύγων κατά τη διάρκεια του γάμου, οι οποίες πηγάζουν από αυτόν, καθώς και εκείνες που αφορούν την προσβολή της πατρότητας, την αναγνώριση ότι υπάρχει ή δεν υπάρχει σχέση γονέα και τέκνου ή γονική μέριμνα, την αναγνώριση της πατρότητας τέκνου που γεννήθηκε χωρίς γάμο των γονέων του, την αναγνώριση ότι υπάρχει ή δεν υπάρχει ή είναι άκυρη η εκούσια αναγνώριση ενός τέκνου χωρίς γάμο των γονέων του ή η εξομοίωσή του με τέκνο γεννημένο σε γάμο λόγω επιγενόμενου γάμου των γονέων του, καθώς και την προσβολή εκούσιας αναγνώρισης, την αναγνώριση ότι υπάρχει ή δεν υπάρχει υιοθεσία ή τη λύση της ή ότι υπάρχει ή δεν υπάρχει επιτροπεία. Επίσης, οι διαφορές που αφορούν τη διατροφή λόγω γάμου, διαζυγίου ή συγγένειας, την άσκηση της γονικής μέριμνας, τη διαφωνία των γονέων κατά την κοινή άσκηση από αυτούς της γονικής τους μέριμνας, καθώς και την επικοινωνία των γονέων και των υπόλοιπων ανιόντων με το τέκνο, τη ρύθμιση της χρήσης της οικογενειακής στέγης και της κατανομής των κινήτων μεταξύ συζύγων, καθώς και εκείνες που αφορούν τη ρύθμιση της οικογενειακής στέγης και την κατανομή των κινήτων μεταξύ των συζύγων σε περίπτωση διακοπής της συμβίωσης, οι διαφορές από τη σχέση της οροφοκτησίας και οι διαφορές που αφορούν την ακύρωση αποφάσεων της γενικής συνέλευσης σωματείων ή συνεταιρισμών.

Στην αρμοδιότητα των πολυμελών πρωτοδικείων υπάγονται όλες οι διαφορές, για τις οποίες δεν είναι αρμόδια τα ειρηνοδικεία ή τα μονομελή πρωτοδικεία.

2.2 Κατά τόπον αρμοδιότητα (είναι αρμόδιο για την υπόθεσή μου το δικαστήριο της πόλης Α ή το δικαστήριο της πόλης Β);

2.2.1 Ο βασικός κανόνας της κατά τόπον αρμοδιότητας

Κατά τόπον αρμόδιο είναι το δικαστήριο, στην περιφέρεια του οποίου, έχει την κατοικία του ο εναγόμενος.

Αν ο εναγόμενος δεν έχει κατοικία ούτε στην Ελλάδα ούτε στο εξωτερικό, αρμόδιο δικαστήριο είναι εκείνο στην περιφέρεια του οποίου έχει τη διαμονή του. Αν ο τόπος όπου διαμένει δεν είναι γνωστός, αρμόδιο είναι το δικαστήριο, στην περιφέρεια του οποίου είχε την τελευταία κατοικία του στην Ελλάδα και, αν δεν είχε κατοικία, την τελευταία διαμονή του.

Το Δημόσιο υπάγεται στην αρμοδιότητα του δικαστηρίου, στην περιφέρεια του οποίου είναι η έδρα της αρχής η οποία, σύμφωνα με το νόμο, το εκπροσωπεί στις δίκες που έχει κάθε φορά.

Τα μη φυσικά πρόσωπα που έχουν ικανότητα να είναι διάδικοι υπάγονται στην αρμοδιότητα του δικαστηρίου, στην περιφέρεια του οποίου βρίσκεται η έδρα ή το υποκατάστημά τους, εφόσον πρόκειται για διαφορές που αφορούν την εκμετάλλευσή του.

2.2.2 Εξαιρέσεις στον βασικό κανόνα

2.2.2.1 Πότε μπορώ να επιλέξω ανάμεσα στο δικαστήριο του τόπου κατοικίας του εναγομένου (το δικαστήριο του βασικού κανόνα) και κάποιο άλλο δικαστήριο;

Ανάμεσα σε περισσότερα αρμόδια δικαστήρια, ο ενάγων έχει το δικαίωμα επιλογής. Η προτεραιότητα μεταξύ τους κανονίζεται από το χρόνο που ασκήθηκε η αγωγή.

Αν το δικαστήριο δεν είναι καθ' ύλην ή κατά τόπον αρμόδιο, αποφαίνεται για αυτό το ίδιο αυτεπαγγέλτως και προσδιορίζει το αρμόδιο δικαστήριο, στο οποίο παραπέμπει την υπόθεση. Οι συνέπειες που έχει η άσκηση της αγωγής διατηρούνται.

Συμβατικές διαφορές

Διαφορές που αφορούν την ύπαρξη ή το κύρος δικαιοπραξίας εν ζώη και όλα τα δικαιώματα που πηγάζουν από αυτήν, μπορούν να εισαχθούν και στο δικαστήριο, στην περιφέρεια του οποίου βρίσκεται ο τόπος όπου καταρτίστηκε η δικαιοπραξία ή όπου πρέπει να εκπληρωθεί η παροχή. Στο ίδιο δικαστήριο μπορούν να εισαχθούν και οι διαφορές για αρνητικό διαφέρον, καθώς και για αποζημίωση εξαιτίας πταίσματος κατά τις διαπραγματεύσεις.

Αδικοπραξία

Διαφορές από αξιόποινη πράξη μπορούν να εισαχθούν και στο δικαστήριο του τόπου όπου συνέβη το ζημιογόνο γεγονός ή επίκειται η επέλευσή του.

Πολιτική αγωγή

Η πολιτική αγωγή για την αποζημίωση και την αποκατάσταση από το έγκλημα και για τη χρηματική ικανοποίηση, λόγω ηθικής βλάβης ή ψυχικής οδύνης, μπορεί να ασκηθεί στο ποινικό δικαστήριο που ασχολείται με την υπόθεση.

Θέματα σχετικά με διατροφή, διαζύγιο, γονική μέριμνα

Γαμικές διαφορές [οι διαφορές που αφορούν την άσκηση της γονικής μέριμνας, τη διαφωνία των γονέων κατά την κοινή άσκηση από αυτούς της γονικής τους μέριμνας, καθώς και την επικοινωνία των γονέων και των υπόλοιπων ανιόντων με το τέκνο και τη ρύθμιση της χρήσης της οικογενειακής στέγης και της κατανομής των κινητών μεταξύ συζύγων, καθώς και εκείνες που αφορούν τη ρύθμιση της οικογενειακής στέγης και την κατανομή των κινητών μεταξύ των συζύγων σε περίπτωση διακοπής της συμβίωσης] μπορούν να εισαχθούν και στο δικαστήριο στην περιφέρεια του οποίου βρίσκεται ο τόπος της τελευταίας κοινής διαμονής των συζύγων.

Διαφορές που αφορούν αξιώσεις διατροφής μπορούν να εισαχθούν και στο δικαστήριο του τόπου όπου έχει την κατοικία του ή τη διαμονή του ο δικαιούχος της διατροφής.

2.2.2.2 Σε ποιες περιπτώσεις υποχρεούμαι να επιλέξω δικαστήριο άλλο από αυτό της κατοικίας του εναγομένου (το δικαστήριο του βασικού κανόνα);

Διαφορές που αφορούν εμπράγματα δικαιώματα επάνω σε ακίνητα, καθώς και διαφορές από μίσθωση ακινήτου υπάγονται στην αποκλειστική αρμοδιότητα του δικαστηρίου, στην περιφέρεια του οποίου βρίσκεται το ακίνητο.

[Αν το ακίνητο βρίσκεται στις περιφέρειες περισσότερων δικαστηρίων, ο ενάγων έχει το δικαίωμα επιλογής].

Διαφορές που αφορούν διαχείριση που διεξάγεται ύστερα από εντολή δικαστηρίου υπάγονται στην αποκλειστική αρμοδιότητα του δικαστηρίου που έδωσε την εντολή.

Διαφορές που αφορούν κληρονομικά θέματα υπάγονται στην αποκλειστική αρμοδιότητα του δικαστηρίου, στην περιφέρεια του οποίου ο κληρονομούμενος, όταν πέθανε, είχε την κατοικία του και, αν δεν είχε κατοικία, τη διαμονή του.

Δίκες που έχουν μεταξύ τους σχέση κύριου και παρεπόμενου, ιδίως, οι παρεμπόμπουσες αγωγές, οι αγωγές για εγγύηση, οι παρεμβάσεις και άλλες όμοιες υπάγονται στην αποκλειστική αρμοδιότητα του δικαστηρίου της κύριας δίκης.

Σε κύριες δίκες που είναι συναφείς έχει αποκλειστική αρμοδιότητα το δικαστήριο που είχε επιληφθεί πρώτο.

Στην αρμοδιότητα του πολυμελούς πρωτοδικείου που δικάζει την κύρια δίκη υπάγονται οι παρεπόμενες υποθέσεις της αρμοδιότητας του μονομελούς και του ειρηνοδικείου και στην αρμοδιότητα του μονομελούς πρωτοδικείου που δικάζει την κύρια δίκη υπάγονται οι παρεπόμενες υποθέσεις της αρμοδιότητας του ειρηνοδικείου.

2.2.2.3 Μπορούν οι διάδικοι να αναθέσουν αρμοδιότητα σε δικαστήριο που άλλως δεν θα είχε αρμοδιότητα;

Πρωτοβάθμιο τακτικό δικαστήριο που δεν είναι κατά τόπον αρμόδιο μπορεί, με ρητή ή σιωπηρή συμφωνία των διαδίκων, να γίνει αρμόδιο, εκτός αν πρόκειται για διαφορές που δεν έχουν περιουσιακό αντικείμενο. Η συμφωνία πρέπει να είναι ρητή όταν πρόκειται για διαφορές για τις οποίες ισχύει αποκλειστική αρμοδιότητα.

Θεωρείται πως υπάρχει σιωπηρή συμφωνία, αν ο εναγόμενος παρίσταται στο ακροατήριο στη συζήτηση και δεν προτείνει έγκαιρα την ένσταση αναρμοδιότητας.

Η συμφωνία των διαδίκων, με την οποία τακτικό δικαστήριο γίνεται αρμόδιο για μελλοντικές διαφορές είναι έγκυρη, μόνο αν είναι έγγραφη και αναφέρεται σε ορισμένη έννομη σχέση, από την οποία θα προέλθουν οι διαφορές.

3 Όταν έχουν αρμοδιότητα τα ειδικά δικαστήρια, πώς μπορώ να βρω σε ποιο πρέπει να απευθυνθώ;

Σχετικά με τα ειδικά τμήματα του Κοινοτικού Σήματος και του Ναυτικού Δικαίου: Ως προς την καθ' ύλην αρμοδιότητα, αυτή ορίζεται σύμφωνα με τους κανόνες των τακτικών πολιτικών δικαστηρίων. Ως προς την κατά τόπο αρμοδιότητα, α) το τμήμα του Κοινοτικού Σήματος στην Αθήνα καλύπτει τις περιφέρειες των Εφετείων Αθηνών, Αιγαίου, Δωδεκανήσου, Κέρκυρας, Κρήτης, Λαμίας, Ναυπλίου, Πατρών και Πειραιώς, β) το τμήμα του Κοινοτικού Σήματος στη Θεσσαλονίκη καλύπτει τις περιφέρειες των Εφετείων Θεσσαλονίκης, Δυτικής Μακεδονίας, Θράκης, Ιωαννίνων και Λάρισας και γ) το τμήμα του Ναυτικού Δικαίου στον Πειραιά καλύπτει ολόκληρο το νομό Αττικής.

Τελευταία επικαιροποίηση: 12/03/2015

Την έκδοση αυτής της σελίδας στην εθνική γλώσσα διαχειρίζεται ο αντίστοιχος αρμόδιος επαφής του ΕΔΔ. Οι μεταφράσεις έχουν γίνει από την αρμόδια υπηρεσία της Ευρωπαϊκής Επιτροπής. Οι τυχόν αλλαγές που επιφέρει η αρμόδια εθνική αρχή στο πρωτότυπο ενδέχεται να μην έχουν περιληφθεί ακόμα στις μεταφράσεις. Η Επιτροπή και το Ευρωπαϊκό Δικαστικό Δίκτυο δεν αναλαμβάνουν καμία απολύτως ευθύνη όσον αφορά πληροφορίες ή δεδομένα που περιέχονται ή αναφέρονται στο παρόν έγγραφο. Βλ. την ανακοίνωση νομικού περιεχομένου για τους κανόνες πνευματικής ιδιοκτησίας που ισχύουν στο κράτος μέλος που είναι αρμόδιο για την παρούσα σελίδα.